

Q.P. Code:00000848

[Time:2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1

A. Choose the correct alternative (Any-8)

8

1. _____ refers to relaxation of produce government restriction usually in areas of social and economic polices:
A. Privatization B. Liberalisation C. Globalization D. all of the above
2. Liberalisation aims at ____
A. Socialistic pattern of society B. Economic Planning
C. Economic Reforms D. Land Reforms
3. How many Fundamental rights are there in Indian Constitution?
A. 10 B. 11. C. 13 D. 6
4. Which international peacekeeping organization created the Universal Declaration of Human Rights?
A. The United Nations B. The World Health Organization
C. The World Bank D. The World Trade Organization
5. Which of the following requires maximum energy?
A. Secondary consumer B. Decomposer
C. Primary consumer D. Primary producer
6. The natural place of an organism or community is known as _____
A. Niche B. Biome C. Habitat D. Habit
7. Prejudice against Jews, called _____
A. Anti-Semitism B. Anti-Communal C. Anti-Christian D. Anti-cast
8. Conflict arises when there is ____ of aims.
A. choice B. differences C. incompatibility D. stimulus
9. Win strategy involved following approach
A. Listen to all points of view B. define the basic issues
C. create an atmosphere of the trust among D. all of the above
10. Theory of self-actualization is innovated by _____
A. Marshall McLuhan B. Abraham Maslow
C. Fredrick Angel D. Abraham Philip

7

B. State whether the following statements are True or False (Any-7)

1. Liberalization of Indian economy started in 1991.

2. Internal migration is movement of people from a village to a town.
3. Magna carta was signed in 1115 AD.
4. Human rights are Inalienable.
5. Carnivores prepared their own food.
6. The term ecology was first proposed by Ernest Haeckel.
7. Values are principles and standards that are considered to be desirable.
8. Socialisation helps us to learn prejudice.
9. The 1990's adapted Hierarchy of Needs model has eight needs.
10. When one person's attitudes are totally opposed to those of the other, affective conflict arises.

Q.2   A. How Communication Technology has become an important tool in modern man's life?   15

OR

B. Explain the Universal Declaration of Human Rights in detail

Q.3   A. Define Ecosystem. Explain its structure and functions.   15

OR

B. Define environmental degradation. Explain social and economic factors responsible for it.

Q.4   A. what is conflict? Explain its causes and effects.   15

OR

B. Explain the role of ethics & values in individual development.

Q.5   A. Explain in detail different ways of handling stress.   15

OR

B. Write short notes on (Any-3)

1. Concept of Privatization
2. Characteristics of Human Rights
3. Sustainable development
4. Agents of socialization
5. Techniques of conflict resolution

[वेळ: 2.30 तास]

[गुण: 75]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१

अ)योग्य पर्याय निवडा (कोणतेही-आठ)

8

1. _____ म्हणजे सामान्यतः सामाजिक आणि आर्थिक धोरणांच्या क्षेत्रात उत्पादन निर्बंध कमी करणे होय:

A. खाजगीकरण B. उदारीकरण C. जागतिकीकरण D. वरील पैकी सर्व

2. उदारणीकरणाचे उद्दीष्ट _____ आहे

A. समाजाची समाजवादी पद्धत B. आर्थिक नियोजन C. आर्थिक सुधारणा D. जमीन सुधारणा

3. भारतीय राज्यघटनेत किती मूलभूत हक्क आहेत?

A. 10 B. 11. C. 13 D. 6

4. कोणत्या आंतरराष्ट्रीय शांतता संघटनेने मानवाधिकारांचे सार्वत्रिक घोषणापत्र तयार केले?

A. संयुक्त राष्ट्रसंघ B. जागतिक आरोग्य संघटना C. वर्ल्ड बँक D. वर्ल्ड ट्रेड ऑर्गनायझेशन

5. पुढील पैकी कोणास जास्तीत जास्त उर्जा आवश्यक आहे?

A. दुय्यम ग्राहक B. विघटन करणारा C. प्राथमिक ग्राहक D. प्राथमिक

6. _____ ला जीव किंवा समुदायाचे नैसर्गिक स्थान म्हणून ओळखले जाते

A. नीचे B. बायोम C. आधिवास D. सवय

7. ज्युं बद्दल पूर्वग्रह असण्याची प्रवृत्ती ही ...आहे.

A. भाव-विज्ञानाच्या विरोधात, B. संप्रदायाच्या विरोधात,
C. ख्रिश्चनांच्या विरोधात, D. जातीवादाच्या विरोधात

8. जेव्हा _____ उद्दिष्टे असतात तेव्हा संघर्ष निर्माण होतो.

A. निवड B. फरक C. असंगतता D. उत्तेजना

9. 'जिंकणे' या रणनीती मध्ये कुठल्या गोष्टी अंतर्भूत आहेत.

A. प्रत्येकाचे आकलन समजून घेणे, B. मुद्दा समजून घेणे,
C. एकमेकां विषयी विश्वास निर्माण होणे अशी परिस्थिती निर्माण करणे,
D. वरील पैकी सर्व

10. आत्मपूर्तीचा सिद्धांत कुणी मांडला?

A. मार्शल मकलुहन, B. अब्राहम मास्लो, C. फ्रेडरीक अँजेल, D. अब्राहम फिलिप

ब. खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगा (कोणतेही-७)

1. भारतीय अर्थव्यवस्थे मध्ये उदारीकरण १९९१ मध्ये सुरू झाले.
2. अंतर्गत स्थलांतर करणे म्हणजे खेड्यातून गावाकडे लोकांची हालचाल.
3. 1115 मध्ये मॅग्रा कार्टा वर स्वाक्षरी झाली.
4. मानवाधिकार अविभाज्य आहेत.
5. मांसभक्षक हे त्यांचे स्वतःचे अन्न स्वतः तयार करतात.
6. पारिस्थितिकी हा शब्द सर्वप्रथम अर्नेस्ट हॅकलने प्रस्तावित केला होता
7. मूल्ये ही तत्वे आणि मानके आहेत जी इष्ट मानली जातात.
8. समाजीकरण आपल्याला पूर्वग्रह शिकण्यास मदत करते.
9. 1990 च्या रुपांतरित गरजांची श्रेणी ह्या मॉडेल मध्ये आठ गरजा आहेत.
10. जेव्हा एखाद्या व्यक्तीच्या मनोवृत्तीचा पूर्णपणे इतरांशी विरोध असतो तेव्हा भावनात्मक संघर्ष निर्माण होतो.

प्र.२ अ. आधुनिक माणसाच्या जीवनात संप्रेषण तंत्रज्ञान हे महत्त्वाचे साधन कसे बनले आहे? 15
किंवा

ब. मानवी हक्कांचा वैश्विक जाहीरनामा सविस्तर स्पष्ट करा

प्र.३ अ. परिसंस्थेची व्याख्या करा. त्याची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा. 15
किंवा

ब. पर्यावरणाच्या जहासाची व्याख्या करा. त्यासाठी जबाबदार असलेले सामाजिक आणि आर्थिक घटक स्पष्ट करा.

प्र.४ अ. संघर्ष म्हणजे काय? त्याची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा. 15
किंवा

ब. वैयक्तिक विकासातील नैतिकता आणि मूल्यांची भूमिका स्पष्ट करा

प्र.५ अ. तणाव हाताळण्याच्या विविध पद्धतींचे तपशीलवार वर्णन करा. 15
किंवा

ब. टिपा लिहा (कोणत्याही-३)

1. खाजगीकरणाची संकल्पना
2. मानवी हक्कांची वैशिष्ट्ये
3. शाश्वत विकास
4. समाजीकरणाचे एजंट
5. संघर्ष निराकरणाची तंत्रे

